

शेतकऱ्याचे नाव : गजानन काळूजी अत्राम

पत्ता: मु एकलारा ता. राळेगाव जि. यवतमाळ

संपर्क : 7507073374

वय: ४१

शिक्षण: पदवीधर

उप्रकम: मस्त्य शेती

कार्याचा संक्षिप्त अहवाल

महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियान अंतर्गत मे २०१४ मध्ये एकलारा या गावी काम सुरु झाले सुरवातीला ०५ स्वयं सहायता समूह स्थापन करण्यात आले

उमेद अभियान गावांमध्ये आले व आणखी समूह तयार करण्यात आले आज गावा मध्ये ११ समूह आहे. या समुहाचा मिळून नवनिर्माण ग्राम संघ तयार करण्यात आला त्या नंतर गावा मध्ये शाश्वत शेती, शेळीपालन, कुकुटपालन , मत्स्यपालन सारखे कृषि पूरक व्यवसायाकरिता ग्राम संघ शास्त्रीय मार्गदर्शन लाभू लागले ..

सुरवातीला शेततळ्या मध्ये मत्स्य बीज सोडून मत्स्यपालन व्यवसाय सुरु करण्यात आला. मत्स्य शेती चा ओघ पाहता माझी मत्स्य व्यवस्थापक म्हणून नियुक्ती करण्यात आली त्या नंतर माझे ट्रेनिंग आणि अनुभव घेऊन मी मोठ्या प्रमाणत व्यवसाय करण्याच्या दृष्टीनि सन २०१६/२०१७ मध्ये गाव तलाव घेण्याचा प्रयत्न करण्यास सुचविले परंतु या वर्षी हा तलाव काही कारणांनी मिळू शकला नाही. त्या दर्मियान शेतकरी त्यांचे शेततळ्या मध्ये मत्स्य पालन करीत होते.

त्या करिता लागणारे मत्स्य बीज सिद्धेश्वर मत्स्य बीज केंद्र, हिंगोली येथून आणावे लागत होते. त्या मुळे वाहतुकीवर जादा खर्च होत होता. तसेच प्रवासाचा कालावधी जास्त असल्यानी मत्स्य बीज प्रवासा दर्मियान बऱ्याच प्रमाणात मरायचे. त्या मुळे या अडचणी वर मात करण्यासाठी मी मत्स्य व्यवस्थापक गजानन काळूजी अत्राम तालुका संसाधन केंद्र आणि ग्राम संघ यांचा माध्यमातून मत्स्य बीज निर्मितीचा विचार करण्यात आला व त्या अनुषंगाने मी मत्स्य व्यवस्थापक म्हणून खूप प्रयत्न केले . त्याकारीता वेळोवेळी कृषि विज्ञान केंद्राने तांत्रिक मार्गदर्शन केले.

सन २०१७ मध्ये “ शिपा भुवनेश्वरी उडीसा ” मार्फत ग्राम संघा ला मोफत ह्याचरी युनिट मिळवून दिले . परंतु सदर युनिट सुरु करण्या साठी ग्रामसंघा कडे निधी नव्हता त्यामुळे मी या बाबत खर्चाचे अंदाज पत्रक तयार करून जिल्हा कार्यालयात सादर करण्याचे ठरविले, आणि त्यामध्ये सूद्धा मला यश आल त्यामुळे मी जिल्हा स्तरावरून ४ लक्ष रु. निधी ग्रामसंघास उपलब्ध करुण दिला.

त्या माध्यमातून मी नवनिर्माण ग्रामसंघाच्या महिलाना सोबत घेऊन सदर मत्स्यबीज उत्पादनाचे ह्याचरी युनिट सन २०१८ अखेर स्थापन केले. सदर ह्याचरीमार्फत आजपर्यंत मत्स्य बीज निर्मिती आणि विक्री चे आर्थिक उलाढाल ८ लक्ष रु झाली असून ग्राम संघाला जवळ पास ३ लक्ष नफा झाला आहे. तसेच तालुक्यां मध्ये मत्स्य बीज उपलब्ध झाल्या मुळे मत्स्य बीज साठी दुसऱ्या जिल्ह्या मध्ये जायची गरज राहिली नाही . वाहतुकीचा वेळ आणि खर्च कमी झाल्या मुळे मत्स्य पालकांना कमी खर्चात चांगल्या प्रतीचे मत्स्य बीज प्राप्त झाले. या मध्ये कटला, रोहू , मृगल, सायप्रण या प्रकारचे मत्स्य बीज आम्ही तयार करीतो . सादर मत्स्य बीज युनिट मधून तालुक्यां मध्ये २७५ शेततळ्या मध्ये मत्स्य बीज सोडण्यात आले. तसेच तालुक्यातील ०७ मत्स्य पालन संस्था यांना मत्स्य बीज विक्री करण्यात आली.

मत्स्य पालन अधिक सोपे होण्या करिता केज कल्चर पद्धतीने मत्स्य पालन करण्याकरिता त्या बाबत चे प्रशिक्षण डीम्बे पुणे येथे निवडक मत्स्य सखी , ग्रामसंघ सदस्य आणि मत्स्य व्यवस्थापक यांना केज कल्चर बनविण्याचे प्रशिक्षण देण्यात आले. त्या नंतर एकलारा तलावावर ग्राम संघा मार्फत केज कल्चर तयार करण्यात आले. ४*६ आणि दहा फुट खोल असे एकूण ४ केज कल्चर नोव्हेंबर २०१८ मध्ये तयार करण्यात आले असून प्रत्येक केजची क्षमता ५०,००० नग फ्राय साईज मत्स्य बीज ची असून ४ केज मध्ये एकूण ०२ लक्ष बीज सोडण्यात आले आहे.

सदर केज आणि गावतळ्यात एकूण ०५ लक्ष मत्स्य बीज सोडण्यात आले आहे. या मध्ये पालन केलेल्या माशांची विक्री सुरु झाली असून आज पर्यंत एकूण ३८३४ किलो मासे प्रती किलो १०० ते १२० रु प्रमाणे ४,६०,०८०/- रु चे मासे विक्री करण्यात आले.

ग्राम संघास मत्स्यबीज विक्री तुन खर्च वजा जाता आज पर्यंत ०३ लक्ष रु नफा अणि मासे विक्री तुन खर्च वजा जाता २,७०,०००/रु नफा मिळाला. असा एकूण ५,७०,०००/- नफा प्राप्त झाला. अणि त्यानंतर मी शिल्लक नफ्या मधून ग्रामसंघाला जुळलेल्या समूहातील ८० महिलाना २००,०००/- येवढा नफा कोरोना सारख्या संकटकाळी वाटप करायचे ठरविले व ग्रामसंघ

पदाधिकाऱ्यांच्या मदतीने ते वाटप करण्यात आले . नंतर मी नवनिर्माण ग्रामसंघाशी जल जीविका इन्फोटेक प्राईवेट लिमिटेड कंपनी पुणे या संस्थेचा करार करून ३ लाख रुपयाचा निधी प्राप्त केला व त्यातू शेतकऱ्यांना तसेच मत्स्य शेतकऱ्यांना व मत्स्य शेती विषयी अभ्यास करणाऱ्या विध्यार्थ्यांना मत्स्य शेती व त्याच्याशी संबधित व्यवसाया बद्दल मार्गदर्शन करण्यासाठी एकात्मिक मत्स्यशेती प्रशिक्षण केंद्राची ची स्थापना केली .

